

Становище на Комитета на регионите относно „Местните и регионални власти в Украйна и развитие на сътрудничеството между ЕС и Украйна“

(2007/C 305/05)

КОМИТЕТЪТ НА РЕГИОНИТЕ

- отбелязва, че вследствие на събитията, които доведоха до „Оранжевата революция“ в края на 2004 г., Украйна предприе амбициозни реформи за реализиране на демокрация на най-близко до гражданите ниво и пазарна икономика, които преследва усърдно и които целят доближаването на Украйна до ЕС. Въпреки това отбелязва, че тези реформи се намират все още на много крехък етап на развитие;
- приветства факта, че ЕС и Украйна откриха преговори за Ново засилено споразумение през м. март 2007 г.;
- очаква с интерес прилагането на втората фаза на Плана за административна реформа на Украйна, и по-специално засилването на правомощията на местните и регионални власти, данъчната децентрализация и териториалната реформа;
- приветства предложението за създаване на институционална платформа, за да се улесни допитването до гражданското общество в ЕС и в Украйна, в контекста на провеждащите се преговори по Засиленото споразумение; изразява съжаление, че към момента не съществува никаква разпоредба, която да осигури еднакво ниво на допитване до участниците в трансграничното и регионално сътрудничество, и поради тази причина, приканва Европейската комисия да изгради подобна институционална платформа за представителите на регионалните и местни власти в ЕС и Украйна;
- препоръчва да се изготви, с практическа помощ от страна на Европейската комисия и в съответствие със Споразумението за партньорство и сътрудничество, подписано между ЕС и Украйна, проект на рамково споразумение в сътрудничество с местните и регионални власти в Украйна и в държавите-членки на ЕС; подобно споразумение би могло да послужи за основа за сътрудничество между местните и регионални власти в държавите-членки на ЕС и техните партньори в Украйна;
- припомня, че отпускането на средства за трансгранично сътрудничество за източната граница на ЕС представлява едва 5 % от ЕИСП (Европейски инструмент за съседство и партньорство); е на мнение че, отпускането на средства като цяло за ЕИСП е недостатъчно и изисква поне 10 % от средствата по ЕИСП да бъдат предназначени за подпомагане на програмите за трансгранично сътрудничество.

Докладчик: г-н Istvan SÉRTŐ-RADICS (HU/ALDE), кмет на гр. Uszka, заместник-председател на комисия RELEX

Политически препоръки

Стратегия и основни предизвикателства на отношенията между ЕС и Украйна

КОМИТЕТЪТ НА РЕГИОНИТЕ

1. би желал, настоящото становище по собствена инициатива да послужи за насърчаване на демокрацията в Украйна, както на местно, така и на регионално ниво, както и да инициира и активно да насърчи конкретни усилия в контекста на вече провеждащите се Стратегическо партньорство и План за действие за съседството ЕС-Украйна, в рамките на новата Европейска политика на съседство (ЕПС). В становището по собствена инициатива следва да се постави по-специален акцент върху възможностите за разрешаване на общи проблеми чрез засилено трансгранично и регионално сътрудничество между регионалните и местни власти в ЕС и Украйна;

2. изразява становище, че политическата стабилност и икономическото развитие в Украйна са от първостепенен стратегически интерес за ЕС и че аргументите за по-близки отношения между двата субекта са все по-силни след присъединяването на две нови държави, които имат сухоземна или морска граница с Украйна. Няма съмнение, че най-добрият начин Украйна да постигне цялостно развитие, е като укрепи позицията си на перспективен пазар за износа и инвестициите на ЕС, както и на стабилен, предвидим и готов да сътрудничи партньор за мира и сигурността в Европа. Всички тези фактори имат голямо влияние за стабилността, сигурността и просперитета в ЕС;

3. припомня, че в Украйна в момента е предприета реформа на самоуправлението, така че със сигурност практически примери и модели от държавите-членки на ЕС ще бъдат приветствани. Следваща важна стъпка, обаче, би било се провери до каква степен законодателството се прилага последователно и прозрачно. Това включва капацитет за институционално изграждане, който е необходим за гарантиране на развитието на демокрацията, както и на доброто управление в съответствие с европейските принципи на субсидиарност, близост и партньорство. Тези концепции заемат централно място в устойчивото икономическо развитие, което е цел не само за Украйна, а за самия ЕС също;

4. припомня, че тъй като общата ѝ граница с ЕС значително се удължи, Украйна, както и други нови независими държави (ННД), ще се превърне в още по-важен и стратегически съсед на ЕС; че е важно ЕС да развива добри и балансирани отношения с Украйна, неговата втора по големина съседка, и следователно е редно да насърчи доброто управление и демокрацията в тази държава, и не само на национално ниво, а също така и на регионално и местно ниво. Следва да се предприемат практически и конкретни мерки, за да се отговори на динамичните промени и новите предизвикателства, които постави присъединяването на новите десет, а след това и новите две държави-членки на ЕС, които ще имат значителни последици за отношенията между ЕС и Украйна;

5. подчертава, че въздействието от разширяването на ЕС не засяга единствено отношенията на Украйна с настоящите държави-членки на ЕС, а също така и отношенията с останалите ННД и Русия. Именно затова състоянието на настоящите структури за сътрудничество и други мрежи следва да се преразгледа и подобри, така че да не пречат, а напротив, преди всичко да способстват за постигане на по-осезаем напредък в стабилизирането на демокрацията, истинското децентрализиране и териториалното сближаване. В допълнение е важно да се отбележи, че

с присъединяването на новите държави-членки значително ще се променят възможностите за регионите около Черно море. Тези нови предизвикателства се нуждаят от разглеждане от политическа и икономическа гледна точка;

6. подчертава, че в миналото ЕС е подпомагал развитието на демокрацията на местно ниво и на ефективна местна администрация в страните от централна и южна Европа. Това се осъществява например чрез програмите ТАСИС и Туининг (побратимяване). Координацията между програмите, обаче, бе недостатъчна и следователно се нуждае от по-ефективен подход по отношение на управлението на новите програми за външна помощ на ЕК, като новия Европейски инструмент за съседство и партньорство (ЕИСП) и новия Инвестиционен фонд в подкрепа на европейската политика на съседство. Връзките между старите и новите политики и по-специално между програмите и финансовите инструменти, свързани с тях, следва да бъдат изяснени от гледна точка на местните и регионални власти;

7. припомня, че туинингът между местните и регионални власти е специално признат от ЕС и е доказал, че е полезен начин за засилване на административната ефективност и преките контакти между хората. В тази връзка, Комитетът би желал, подобни програми за партньорство да продължат и по възможност да се разширят, с цел да се отговори на специфичните нужди за институционално укрепване на местните и регионални власти в Украйна и в този географски регион. В допълнение, демокрацията на местно и регионално ниво е ключов инструмент за бъдещото развитие на демократични институции и възможност за институционално укрепване в Украйна и би трябвало да представлява знак за съобразяване с основните принципи, залегнали също така и в приетата на 15 октомври 1985 г. Европейска харта за местното самоуправление. В този дебат следва да се включат всички заинтересовани страни, както и местни и регионални организации и местните и регионални власти;

8. е убеден, че надеждно партньорство се изгражда на базата на стратегия и практически график, вземащ предвид общите интереси, с цел да се постигнат поставените политически цели. За тази цел следва да се приемат конкретни специфични мерки, които да са в състояние да отговорят на промените и на новите предизвикателства в отношенията между наскоро разширилия се ЕС и Украйна. От съществено значение е на местно и регионално ниво да се осигури растеж, тъй като той е в основата на бъдещия просперитет, а също така и развитието следва да се приспособи към различните задачи на местните и регионални власти. Образованието, опазването на околната среда, транспорта, развитието на предприятията на основата на публично-частно партньорство, социалните услуги и медицинските грижи представляват основните аспекти на регионалното развитие, което да е в състояние да допринесе за растежа в Украйна и в ЕС и да засили сътрудничеството между местните и регионални власти;

9. препоръчва ЕС да отдели също така специално внимание на регионите, които имат изключителна нужда от растеж и развитие; например, Европейският инструмент за съседство и партньорство следва да се използва за подпомагане на области, които показват изоставане в икономически пострадалите региони в Украйна. Също така е важно да се обърне внимание на адаптирането на принципите на Европейската структурна и кохезионна политика, като се вземе предвид необходимостта от подобряване на условията на живот, устойчивото развитие и засилената регионална конкурентоспособност;

10. припомня намерението си да даде приоритет на областите, попадащи в правомощията на местните и регионални власти. Националните власти отговарят да въпросите, свързани с обществото като цяло, докато местните и регионални власти съсредоточават техните дейности в области, които засягат определени социални кръгове и които са пряко свързани с ежедневието на гражданите;

11. отбелязва, че ЕС, чрез тясно сътрудничество по индивидуални проекти, би могъл да спомогне за провеждане на балансираните реформи в държавната администрация и в обществените услуги на национално, регионално и местно ниво. По този начин, чрез проектите ЕС би могъл да помогне за укрепване на човешкия капитал чрез развитие в отделните сектори. ЕС трябва да продължи развитието на персоналните отношения в тази област, по-специално чрез създаване на партньорства в областта на образованието.

Отношенията между ЕС и Украйна: последни развития

12. отбелязва, че вследствие на събитията, които доведоха до „Оранжевата революция“ в края на 2004 г., Украйна предприема амбициозни реформи за реализиране на демокрация на най-близко до гражданите ниво и пазарна икономика, които преследват усърдно и които целят доближаването на Украйна до ЕС. Въпреки това отбелязва, че тези реформи се намират все още на много крехък етап на развитие;

13. отбелязва, че очертаните политически приоритети в Споразумението за партньорство и сътрудничество от м. април 1998 г. представляват стабилна основа за развитието на сътрудничеството между ЕС и Украйна. Споразумението предвижда рамка за двустранно сътрудничество и определя основните форуми и органи за взимане на решения, за да се гарантира, че въпросите от общ интерес се разглеждат на всички нива, че се обменя информация и че споровете ще се разрешават;

14. приветства факта, че ЕС и Украйна са открили преговори за Ново засилено споразумение през м. март 2007 г. Основната цел на Новото засилено споразумение, отразяващо стратегическото значение на развитието на отношенията ЕС-Украйна, е да приближи Украйна до ЕС, да засили политическото сътрудничество, да увеличи търговията и инвестициите и по този начин да допринесе за икономическото развитие и просперитета в Украйна;

15. приветства предложението за създаване на институционална платформа, за да се улесни допитването до гражданското общество в ЕС и в Украйна, в контекста на провеждащите се преговори по Засиленото споразумение; изразява съжаление, че към момента не съществува никаква разпоредба, която да осигури еднакво ниво на допитване до участниците в трансграничното и регионално сътрудничество, и поради тази причина, приканва Европейската комисия да изгради подобна институционална платформа за представителите на регионалните и местни власти в ЕС и Украйна;

16. подчертава, че според него сътрудничеството в рамките на новата европейска политика на съседство (ЕПС) се различава от процеса на присъединяване към ЕС или че сътрудничеството само по себе си не предопределя присъединяване към ЕС; въпреки

това, засиленото сътрудничество между новата ЕПС може да насърчи процеса на реформите в Украйна и да установи бъдеща дълготрайна стратегия по отношение на отношенията и е възможно да спомогне за доближаване на страната до ЕС;

17. изразява готовност да участва конструктивно при определянето и развитието на общо пространство, включително и общо икономическо пространство, общо пространство на свобода, сигурност и правосъдие, както и сътрудничество в областта на външната сигурност и също така относно изследванията, образованието и културата, както това бе договорено на срещите на върха ЕС-Украйна през м. декември 2005 г. и м. октомври 2006 г.;

18. смята, че местните и регионални власти са легитимно свързани с много аспекти на общите пространства и предлага те да участват пряко в работата по развитието на общите пространства по въпросите, които попадат в техните компетенции, както и по онези, обхванати от метода на отворената координация;

19. очаква с интерес прилагането на втората фаза на Плана за административна реформа на Украйна, и по-специално засилването на правомощията на местните и регионални власти, данъчната децентрализация, териториалната реформа и очаква развитие на възможностите за сътрудничество между местните и регионални власти в ЕС и Украйна;

20. се надява, че принципите на Европейската харта за местното самоуправление от м. октомври 1985 г. ще бъдат също включени в бъдещите законодателни предложения;

21. със задоволство отбелязва, че се обръща внимание на сътрудничеството на местните и регионални власти в ЕС и Украйна, тъй като това ще позволи да бъде изведено като приоритетно разрешаването на общи проблеми, които са близо до обществените притеснения на ниво местни и регионални власти;

22. счита, че обменът на информация и най-добри практики на местно и регионално ниво са стимул за развитие на демокрацията и икономическото развитие;

23. със задоволство отбелязва, че положителните резултати от съвместно приложени проекти от регионалните и местни власти в ЕС и в Украйна засилиха желанието за продължаването на сътрудничеството при благоприятни условия и би желал да подчертае, че последователното сътрудничество между местните и регионални власти е необходимо и важно условие за да могат тези съвместни проекти да изпълнят ролята си.

Процес по вземане на решения и ключови приоритети на местно и регионално ниво

24. би желал силно да насърчи местните и регионални власти в ЕС и Украйна да си сътрудничат в областите от общ интерес, предвид факта, че съществуват възможности за сътрудничество в многобройни области, например в областта на културата, социалните дейности, регионалните икономики, опазването на околната среда, транспорта, земеделието, както и специфичните инициативи за насърчаване на изследванията и развитието в частния сектор. Тези области имат особено значение за териториалните правомощия за целите на регионалното развитие;

25. смята, че здравето и в по-широк обхват системата на здравеопазването са основните елементи за възможност за растеж на обществото и поради тази причина са важни сектори от правомощията на местните и регионалните власти, свързани със социалните въпроси и също имат пряко или непряко въздействие върху останалите сектори; по този начин те са се превърнали в ключови компоненти за други сектори и спомагат за насърчаването и поддържането на социалната стабилност;

26. препоръчва да изготви, с практическа помощ от страна на Европейската комисия и в съответствие със Споразумението за партньорство и сътрудничество, подписано между ЕС и Украйна, проект на рамково споразумение в сътрудничество с местните и регионалните власти в Украйна и в държавите-членки на ЕС; подобно споразумение би могло да послужи за основа за сътрудничество между местните и регионални власти в държавите-членки на ЕС и техните партньори в Украйна;

27. се изказва в полза на насърчаването на обмена на информация и разпространение на най-добри практики в областите на действие, при положение, че това бъде реализирано при условия, които са благоприятни за обществото като цяло; Комитетът с желание би помогнал за организирането на редовни дискусии относно Украйна, с цел да спомогне за изготвянето на оценка на сътрудничеството и на отношенията между ЕС и Украйна; подобни дискусии могат да допринесат особено в областите, попадащи в правомощията на местните и регионалните власти;

28. смята, че обменът на опит и информация с Европейския икономически и социален комитет би допринесъл за по-добро взаимно разбиране между ЕС и Украйна в областите от общ интерес; това би отворило също така нови възможности за специфични инициативи, насочени към Украйна, изразяващи се в работни заседания, семинари, срещи и конференции, при положение че двете страни имат интерес от тях и желаят да допринесат за по-тясното сътрудничество между ЕС и Украйна.

Трансгранично и регионално сътрудничество

29. подчертава, че втората фаза на новата програма на сътрудничество следва да се прилага в периода 2007-2013 г. и е много вероятно тя да създаде основа за по-тясно трансгранично сътрудничество при специфични резултати;

30. споделя виждането, че е необходима повече техническа и политическа подкрепа, за да се осигури постоянно междурегионално сътрудничество между ЕС и съседните му страни, намиращи се извън общата граница за периода 2007-2013 г., и че новият Европейски инструмент за съседство и партньорство (ЕИСП) следва да се използва за осигуряване на силна подкрепа за целите на териториалното сътрудничество;

31. приветства Стратегическия документ на Европейската комисия относно ЕИСП за Украйна 2007-2013 г., но припомня, че трансграничното сътрудничество е ключов елемент за сътрудничеството между съседни страни; подчертава, че тази форма на сътрудничество е най-добрият начин за преодоляване на притесненията, свързани с въвеждането на шенгенската граница, и представлява също така голямо преимущество за граничните региони от двете страни, независимо от настоящото състояние на развитието на източните гранични региони на ЕС;

32. припомня, че отпускането на средства за трансгранично сътрудничество за източната граница на ЕС представлява едва 5 % от ЕИСП; е на мнение че, отпускането на средства като цяло за ЕИСП е недостатъчно и изисква поне 10 % от средствата по ЕИСП да бъдат предназначени за подпомагане на програмите за трансгранично сътрудничество;

33. в тази връзка, смята, че приоритетите на трансграничното сътрудничество следва много внимателно да бъдат определени, с цел да се използва максимално взаимодействието и да се избегне непродуктивно разхвърляне на средства; редно е да не се използват такива малки суми за подпомагане на общите икономически и социални програми за развитие в граничните региони; също така не е редно да се очаква един толкова малък финансов пакет да покрие други приоритетни цели на ЕС, като поддържането на ефективността и сигурността на границите, което би трябвало да бъде постигнато чрез други политики на ЕС;

34. препоръчва засилване на трите приоритета на трансграничното сътрудничество, а именно: а) разрешаването на общите гранични проблеми, включително и на съвместната местна инфраструктура и интегрираното регионално развитие, б) насърчаване на преките контакти и в) развитие на човешките ресурси и подпомагане на образованието, науката и изследванията в граничните региони;

35. посочва, че е добре да се насърчава и развива интерес за сътрудничество, и особено в областта на културата и образованието, въз основа на културните дейности и традиции, които са характерни за местните и регионални култури;

36. с интерес очаква възможната роля, която би могъл да има за бъдеще правният инструмент на европейската група за териториално сътрудничество (ЕГТС) в споменатите области и най-вече в областта на общественото здраве, обществения транспорт, подготовката за реагиране при бедствия и аварии или създаването на транснационални туристически структури. В допълнение ЕГТС би могла да служи като допълнителен инструмент за прилагане на стратегиите за публично-частно партньорство; в тази връзка приканва компетентните национални власти, както в Украйна, така и в държавите-членки да предприемат съответните необходими мерки, за да се позволи участието на украинските партньори в бъдещите ЕГТС, както това е предвидено в регламент (ЕО) № 1082/2006.

37. счита, че за ЕС е важно да засили финансовото сътрудничество с Украйна, и по-специално чрез ЕИСП и чрез лансиране на нови инструменти като Инвестиционния фонд за политиката на съседство, който институциите на държавите-членки, предоставящи помощи за развитие, биха могли да използват за насърчаване на инвестициите в страните, обхванати от ЕПС; както и предлага Украйна да даде своя принос за подписването на съвместно финансово споразумение, който да се приложи чрез съвместна фондация;

38. подчертава значението на програмите за побратимяване на градове за насърчаване на обмена на информация в специфичните области на действие;

39. приветства факта, че Европейската комисия настоява за важността на усвояването на местно ниво, като едновременно осигурява и подкрепа на национално ниво; но в контекста на изграждането на по-добро сътрудничество, препоръчва прилагането на двустранните програми също да бъде взето под внимание в рамките на Плана за действие за съседство ЕС-Украйна.

Особено положение на регионите, пряко граничещи с ЕС

40. подчертава, че регионите на Украйна, които пряко граничат с ЕС, са най-заинтересовани от международните отношения между ЕС и Украйна; в тази връзка той призовава за засилено сътрудничество в тези региони, чрез установяване на междурегионални отношения и партньорства между местните власти;

41. отправя апел за бързо сключване на двустранни споразумения между Украйна и граничещите с нея държави-членки, в изпълнение на правилата за местния граничен трафик, установени с Регламент (ЕО) № 1931/2006;

42. подчертава важността на оказване на икономическа помощ на пострадалите и изоставачи в развитието региони да

преодолеят това закъснение и смята, че това се нуждае от стратегия на правителството на Украйна, която да опазва принципите за европейската регионална политика, както и се нуждае от разработване на система от инструменти и институции. Регионите на държавите-членки могат да помогнат чрез прехвърляне на знания, със създаване на възможност за всички заинтересовани страни да участват в специфичните проекти и да си сътрудничат в специфични области, предвидени в Плана за действие Съседство ЕС-Украйна, както и да допринесат за разпространението на най-добри практики. От изключително значение е да се предоставят необходимите финансови ресурси за прилагане на специфичното съдържание на Плана за действие Съседство ЕС-Украйна; в допълнение, тези ресурси трябва да бъдат лесно достъпни;

43. подчертава значението на преките контакти между хората в регионите с различни култури, и по-специално в областта на културата и образованието, както и при сътрудничеството между младите хора. Именно съвместното използване на опита и познанията би могло да помогне на Украйна при провеждането на необходимите реформи.

Брюксел, 11 октомври 2007 г.

Председател
на Комитета на регионите
Michel DELEBARRE